

Список використаних літератури:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 06.12.2019);
2. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 року № 435-IV Дата оновлення: 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 06.12.2019);
3. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України; Концепція від 21.11.2012 №228-IV: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15> (дата звернення 06.12.2019);
4. Кодекс з питань банкрутства: Закон від 18.10.2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 11.06.2019).

Полуніна Ольга Олександрівна,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ НЕОДНОЗНАЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ СУДАМИ ПІДСИСТЕМИ «ЕЛЕКТРОННИЙ СУД»

До Ради суддів України звернулася Державна судова адміністрація України (далі – ДСА України) листом від 11 вересня 2019 року № 15-22737/19 щодо неоднозначної практики застосування судами підсистеми «Електронний суд», зокрема, в частині можливості розгляду процесуальних документів, що надходять до суду через Електронний суд.

До Ради суддів України звернулася Державна судова адміністрація України (далі – ДСА України) листом від 11 вересня 2019 року № 15-22737/19 щодо неоднозначної практики застосування судами підсистеми «Електронний суд», зокрема, в частині можливості розгляду процесуальних документів, що надходять до суду через Електронний суд.

Зі змісту листа вбачається, що останнім часом почастишали випадки надходження до ДСАУ скарг громадян щодо відмови судів у розгляді заяв, які направляються до суду в електронному вигляді засобами підсистеми «Електронний суд». Зі змісту доданих до звернень документів (копій судових рішень) видно, що судді почали ухвалювати рішення про залишення надісланих через «Електронний суд» позовних заяв без руху.[1]

З 22.12.2018 року у всіх місцевих та апеляційних судах розпочалась експлуатація підсистеми «Електронний суд» в тестовому режимі. Впровадження відбувається відповідно до наказу ДСА України від 22.12.2018 № 628 «Про проведення тестування підсистеми «Електронний суд» у місцевих та апеляційних судах» [2].

В другому пункті даного наказу зазначено, що у частині функціонування підсистеми «Електронний суд» судам у ході її експлуатації в тестовому режимі необхідно керуватися вимогами Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 (у редакції рішення Ради суддів України від 02.03.2018 № 17 зі змінами), далі – Положення [3].

З прийняттям нових процесуальних кодексів у 2017 р. законодавець передбачив створення абсолютно нової електронної системи, яка буде загальною для всіх судів України, Державної судової адміністрації України (далі – ДСА) та Вищої ради правосуддя (далі – ВРП), під назвою Єдина судово-інформаційно-телекомунікаційна система (далі – ЄСІТС).

Ідея ЄСІТС полягає в тому, що вона поєднає в собі функції документообігу суду, електронного суду, технічного фіксування судових засідань, відеоконференцзв'язку та інші можливості. Сьогодні все це працює завдяки різному програмному забезпеченню, не пов'язаному між собою. Отже, плани просто грандіозні!

Ще одним нововведенням буде централізація всіх потужностей в одному місці. Якщо раніше кожен суд мав свою систему, розміщену на власному сервері, який знаходився у приміщенні суду, то за новою концепцією вся інформація зберігатиметься в одному місці (на сервері) у «хмарному сховищі».

Як і будь-яка реформа, реалізація ідеї Електронного судочинства впирається у фінансування та належне матеріально-технічне забезпечення судів. В умовах тотального недофінансування судової системи ризики відсутності коштів на розробку ЄСІТС цілком реальні. Через нестачу сканерів суди фізично не зможуть переводити всі паперові заяви в електронний вид, як це вимагається законом (принаймні, вчасно).

Якщо система буде централізованою, то вирішальним фактором для судів з роботою з ЄСІТС буде доступ до всесвітньої мережі. У разі відключення електроенергії, неналежної роботи інтернет-провайдера або просто через повільний зв'язок робота суду буде зупинена. Реєструвати заяви та розглядати справи фізично буде неможливо. Зовсім катастрофічною видається ситуація, коли через технічні проблеми чи хакерські атаки повністю буде призупинена робота ЄСІТС, в результаті чого буде паралізовано всю судову систему країни.

Також потрібно розуміти, що ЄСІТС зберігатиме величезну кількість особистої конфіденційної інформації про учасників процесу. Важко уявити наслідки, якщо хтось отримає до цих даних несанкціонований доступ і зможе використовувати їх у недобросовісних цілях. Тому належне технічне забезпечення та кібербезпека є першочерговим завданням ДСА перед запуском ЄСІТС.

Питання щодо забезпечення судів технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання вирішується ДСА України протягом останніх кількох років. Так, ще у 2016 р. за результатами проведення відкритих торгів було придбано першу партію технічних засобів фіксації судового засідання з можливістю записування та відтворення звуку й зображення. Разом із цим обладнанням ДСА України було передано право на встановлення та використання в судах необмеженої кількості ліцензій програмного забезпечення «Акорд» з можливістю фіксування судового процесу в режимі -звуку та відеозапису [4].

З метою використання цієї програми ДСА України всім судам доручено забезпечити її встановлення на всіх наявних у судах технічних засобах фіксації судового процесу (ТЗФСП), а також забезпечити придбання нових ТЗФСП із подальшим встановленням на них зазначеного програмного забезпечення. При цьому для можливості ПЗ «Акорд» здійснювати функцію відеозапису територіальним управлінням ДСА України та судам доручено протягом 2016–2018 рр. забезпечити доукомплектування наявних у судах ТЗФСП необхідним для цього обладнанням (камерами, платами відеозахвату тощо).

Беззаперечно, створення та запуск електронного судочинства є грандіозним і складним проектом. На шляху до його реалізації стоїть багато проблем та невирішених питань. Для учасників судового процесу система електронного судочинства може стати ефективним засобом для економії своїх сил, коштів та часу. Адже можливість подати заяву до суду без черги, ознайомитися зі справою, прослухати звукозапис засідання або взяти участь у процесі шляхом відеоконференції з будь-якої частини світу, звучить як фантастика.

Список використаної літератури:

1. https://zib.com.ua/ua/139493pro_neodnoznachnosti_zastosuvannya_sudami_sistemi_elektronni.html
2. <https://court.gov.ua/press/news/619572>
3. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
4. <https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sud-ta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu>

Стоянова Тетяна Анатоліївна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу,
Національного університету «Одеська юридична академія»*

НОВЕЛІЗАЦІЯ ПАРАДИГМИ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Актуальність теми дослідження доволі не проста. Дослідження теоретико - правових аспектів питань окремого провадження, як виду провадження, доволі теоретична, дискусійна та малодосліджена тема. Як правило, в сучасній науці цивільного процесу приділяють багато уваги позовному провадженню та новим видам провадження (спрощеному, наказному) з тієї точки зору, що вони мають практичну значущість. Але такий підхід є доволі вузьким, нівелюючи значення доктринального підходу до окремого провадження та цивільного процесу в цілому. Саме тому метою даного дослідження стало дослідити основні зміни в доктринальному теоретичному підході в окремому провадженні в сучасних умовах оновлення цивільного процесуального законодавства.